COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 13 (XXV)
Octombrie 2004

PRINCIPII TEORETICE PRIVIND GESTIONAREA SITUAȚIILOR DE CRIZĂ

General maior dr. Mihai PALAGHIA

C O N C L U Z I I

- Managementul situațiilor de criză este o activitate specializată complexă şi multidimensională.
- Esența managementului situațiilor de criză, la nivel național, o constituie reacția adecvată şi promptă a Guvernului la riscurile şi amenințările asupra securității interne.

1. Considerații generale

Managementul reprezintă, în sensul cel mai larg, acel domeniu ştiințific care studiază, fundamentează şi formulează principiile, regulile şi normele, relațiile, structurile, metodele şi modalitățile de conducere, în vederea perfecționării şi creşterii eficienței activităților de conducere.

Unii autori socotesc că gestionarea crizelor se poate face prin organizare, aranjamente, demersuri şi măsuri ce îşi propun: să aducă criza sub controlul gestionarilor crizei, să permită acestora, în urma acțiunilor întreprinse, să modeleze evoluția acesteia şi să o conducă spre o soluționare acceptabilă.

Constatăm că în ultimul timp au apărut tot mai mult în literatura de specialitate concepte precum: managementul situațiilor de criză, gestionarea crizelor, care sugerează o preocupare constantă de unire a eforturilor în scopul lichidării conflictelor sau conflictului indiferent de tipul sau categoria acestuia, abordarea complexă şi documentată a situațiilor care le generează. Accentul deosebit se pune pe modalitățile concrete de soluționare a crizei.

Specialiştii[1] apreciază că ambele concepte pot fi întrebuinţate cu acelaşi efect, dar cel de "management al situaţiilor de criză" cred că este mai adecvat având în vedere complexitatea măsurilor ce se întreprind, îndeosebi din domeniul conducerii macro şi microsociale.

"Managementul situaţiilor de criză este o acţiune specializată de mare complexitate, dirijată şi susţinută pe multiple planuri: politic, diplomatic, economic, militar, social, religios, ecologic etc., pentru diminuarea şi menţinerea sub control a efectelor negative"[2]. Esenţa managementului în situaţiile de criză o constituie "reacţia promptă şi adecvată a Guvernului la evenimentele care ameninţă sau afectează direct şi concret securitatea naţională ori, în cazul dezastrelor, starea de normalitate"[3].

2. Managementul crizelor – conţinut, gestionare

Pornind de la problemele menţionate anterior, se poate spune că, în plan naţional, managementul situaţiilor de criză cuprinde ansamblul de măsuri şi acţiuni stabilite de Guvern, ministere, prefecturi, primării şi alte instituţii ale statului în vederea garantării securităţii naţionale şi a stării de normalitate socială, politică, militară, economică, religioasă, ecologică etc.

Totodată, managementul crizelor devine dificil în condiţiile în care modul de tratare al crizei este lapidar, în special în faza de început, cu implicaţii în determinarea duratei şi amplorii fenomenului. Gestionarea unei crize poate fi înţeleasă ca un proces deosebit de complex, care implică organizarea, planificarea şi măsuri concrete cu scop precis de a aduce sub control criza, să oprească evoluţia acesteia şi să proiecteze o soluţie acceptabilă.

Dintr-o analiză sumară rezultă componentele esenţiale ale managementului unei crize. Acestea sunt următoarele: metodele şi procedeele de culegere, transmitere şi evaluare a informaţiilor, analiza situaţiei create ca urmare a crizei; analiza părţilor adverse implicate în proces; analiza scopurilor şi mijloacelor, definirea opţiunilor de răspuns conform scopurilor politice, militare, economice şi sociale; implementarea soluţiei optime.

General maior dr. Mihai PALAGHIA, comandantul Corpului 1 Armată Teritorial "Gl. Ioan Culcer", este autorul unei "Metodologii de organizare şi desfăşurare a evaluării nivelului de operaţionalizare iniţial al structurilor destinate NATO, prin propunerile de forţe" şi a numeroase articole de specialitate şi de securitate naţională, regională şi internaţională.

Gestionarea efectivă a oricărui tip de criză depinde, într-o măsură importantă, de eficiența legăturilor stabilite atât în interiorul organizației respective, cât şi cu grupurile interesate din exterior. Dar acest lucru şi procedurile enunțate mai sus nu acoperă întreaga problematică, fiind necesare activități şi o gamă foarte largă de măsuri, începând de la obținerea informațiilor şi a evaluărilor, stabilirea obiectivelor ce urmează a fi atinse, elaborarea opțiunilor acționale şi compararea acestora, implementarea opțiunilor alese şi apoi analiza posibilelor reacții ale părților implicate. Desigur, pentru a preveni aceste pericole şi pentru a reduce riscurile pe care le poate produce o criză, este necesar să se mențină o capacitate de reacție efectivă şi constantă, fie individual, fie în cooperare. "În evoluția unei crize se disting etape şi stări, fiecare dintre acestea presupunând acțiuni specifice de gestionare. De asemenea, modul în care criza este tratată determină durata şi amploarea acesteia"[4].

3. Relația criză - gestionare

Pentru a reliefa mai bine sintagma criză-gestionare, apreciem că aceasta trebuie abordată sistemic într-un cadru firesc, relațional. Un sistem funcționează, de regulă, într-un spațiu geografic, în condiții dinamice, determinate şi adaptate în timp. Totodată, în cadrul sistemului pot exista mai multe subsisteme care se organizează pe criterii diferite, cum ar fi: geografic, istoric, militar, civil, social, economic, diplomatic, etnic, religios, cultural, politic, ecologic etc. Sistemul poate afecta relațiile internaționale, naționale ale unuia sau mai multor categorii socio-profesionale dintr-o națiune. Apreciem, că pentru început, este necesar să delimităm sistemul în subsistemul care include conflictul, criza la nivel interstatal şi să-l definim criză internațională şi subsistemul care cuprinde tensiunea, conflictul, criza în interiorul unei țări, şi aici poate include națiunea în ansamblu sau numai un segment al acesteia.

Referindu-ne la problemele internaționale, se poate afirma că, în general, un sistem (internațional) este format din: participanți (state – unul sau mai multe; organizații internaționale; organisme), influențe reciproce (atuuri – inputuri; procedee etc.), distribuirea puterii (structura acesteia) şi interdicții, blocade, restricții etc.

Este imperativă prezentarea şi precizarea variabilelor, pe care le apreciem a fi:

- părțile care alcătuiesc sistemul;
- relațiile dintre părți; caracteristicile principale;

- structurile care au creat sistemul de criză internațională (forțele angajate);
- funcțiile sistemului și posibilitățile sale de evoluție, pe care le putem denumi și limite ale sistemului.

Gestionarea crizei implică crearea condițiilor favorabile sistemului pentru a funcționa, astfel încât părțile să-și rezolve problemele tensionale, conflictele de interese.

BIBLIOGRAFIE

1. Colectiv - ***Ordinea publică, componentă a securității naționale***, Ministerul de Interne, Bucureşti, 1996, p. 61
2. Idem
3. HERKEMING – ***Managementul situațiilor de criză în Olanda***, 1996, p. 37
4. Col.ing. VASILESCU D. – *Evoluția și gestionarea crizelor*, Revista Gândirea Militară Românească nr.4/1998, p. 53.

PROPUNERE

Analiza posibilității ca revista Gândirea Militară Românească să organizeze o dezbatere cu tema: *"Managementul situațiilor de criză și rezolvarea lor de către România, ca stat membru NATO"*, pe parcursul a mai multe numere şi cu participare diversă (militari, civili-analişti, politicieni, diplomați etc.).

***COLOCVIU STRATEGIC* este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiințifică, conferințelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalități de marcă din armată şi societate, din țară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiințifică din domeniul securității.**

Publicație realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universității Naționale de Apărare
Tehnoredactare computerizată: Marioara BĂJENARU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 27203

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 410.52.20, Fax 410.03.64
e-mail: cssas@unap.ro
web: www.unap.ro